

Portu Zaharreko XX. mendeko argazki asko batu ditu azken 5 urteotan Begoña Salazarrek. ▶22

Irailetik aurrera Erandion emango duten zirku ikastaroan izena emateko epea zabaldu dute. Horretaz berba egin dugu Illari Delgadogaz ▶15

hiruka

Uribe Kostako astekaria

21. zenbakia

2015eko
ekainaren 18tik
ekainaren 24ra arte

Suaren inguruan dantzan

Udako solstizioagaz batera, San Juan gaua ospatuko dute Uribe Kostako herri denek. ▶12

«ELA inoiz ez da izan EAJren sindikatua»

German Kortabarria Igartua ELAko arduradun ohiak sindikatu horren ibilbidearen gaineko liburua plazaratu du, Pamiela argitaletxeagaz.

1949an Oñatin jaioa, eta legelaria ikasketaz eta ofizioz, German Kortabarriak ibilbide luzea egin du ELAren arduratan, 1975ean, babes juridikorako lehen bulegoaren kargu egin

zenetik. 2007an utzi zituen sindikatu kargu guztiak. Orain, *Gauzak horrela (ere) izan ziren. ELA (1976-2006)* izenburuko liburua kaleratu du Algortako bizilagunak. ▶16

HERRIZ HERRI URIBE KOSTA

Eskualdeak alkateak izendatu ditu

Udal hauteskundeetatik irten diren zinegotziek hautatu dituzte eskualdeko 10 alkateak (9 EAJkoak, eta bat EH Bildukoa).

Honakoak dira alkateak: Barrikan, Roberto Muñoz; Berangon, Anabel Landa; Erandion, Joseba Goikouria; Getxon, Imanol Landa; Gortizen, Arantza Etxebarria; Leioan, Mari Carmen Urbieita; Lemoizen, Unai Andracka; Plentzian, David Crestelo; Sopelan, Gontzal Hermsilla; eta Urdulizen, Javier Bilbao.

Astrabuduan, Takolo Eguna egingo dute zapatuan, elkartearen 15. urtemuga poztasunez ospatzeko asmoz. ▶5

Leioan, barikutik eguaztenera ospatuko dituzte sanjuanak. Suak, Akelarrea eta erromeriak izango dira nagusi. ▶6

Barriak sei eguneko festak izango ditu, hilaren 19tik 24ra bitartean; Gosek kontzertua eskainiko du zapatuan. ▶8

Balkoitik Balkoira saioan, Andoni Egaña eta Fredi Paia bertsolariek kantatuko dute, barikuan, Algortan. ▶11

«ELA inoiz ez da izan EAJren sindikatua»

German Kortabarría Igartua (Oñati, 1949) ELA sindikatuko arduradun ohiak liburu batean jaso ditu langile-erakunde horren lehen lerroan egindako urte denetan bizi izandakoak. Algortartutako oñatiarrak *Gauzak horrela (ere) izan ziren. ELA (1976-2006)* izenburua jarri dio Pamiela argitaletxeagaz plazaratutako lanari. Besteak beste, ELAren barne-prozesuaz, ETAren esku-hartzeen eraginez, Gernikako ekitaldiaz, Lizarra-Garaziz, Loiolako prozesuaz eta Ibarretxe planaz egiten du berba Kortabarríak.

KEPA UGARTE MARTIARENA

«Gauzak horrela (ere) izan ziren» diozu izenburuan. Horrela izan ziren, horrela ikusi nituen, horrela bizi izan genituen... Hori kontatu dut liburuan. Alde batetik, objektiboa izaten saiatu naiz, egitateak ahalik eta zuzenen jasotzen; beti ere, nik ezagutu ditudan neurrian. Baina memoriak datuen galbahetik ere igaro egin behar du; bestela, izugarritzko amarruak egiten dizkizu.

Zer helburu dauka idatzi duzun liburua?

Belaunaldi baten deskargua eta testigantza da, beste gauza batzuen artean. Nahiz eta mugarría 1976an jarri, 60ko hamarkadan hasten da liburua berez. Gaur eguneko ELAren bizkarrezurra garai hartan sortu zen, klandestinitatean zegoen talde txiki batetik. 1973 eta 1974 artean, Manu Robles-Arangizena ELAren enbor tradizionalari atxiki zitzaion talde hori. Eta 1976ko hirugarren kongresuan, talde horrek erakunde historikoaren ardura hartu, eta nolabait eraldatu zuen. Horregatik esaten dugu hirugarren kongresuan birsortu zela ELA; besteak beste, erakunde sozialistatzat definitzen du bere burua, eta egitura nazionalaren alde egiten du.

EAJren sindikatua izatea leporatu diote askok ELAri. Hori horrela da?

Askotan entzun izan dut hori, Bizkaian gehienbat. Denboran oso hedatuta egon da EAJren sindikatua zela ELA. Liburuan azaltzen da gertatu dena: ez zen inoiz EAJkoa izan 60ko hamarkadan osatu zen tal-

de hori. Taldeak hirugarren kongresuan hartu zuen ELAren zuzendaritza, eta erakundearen ardatza izan zen.

Zeintzuk izan ziren ELAren lehenengo pausoak?

Biziraupena bermatzea zen hasierako lehentasuna. Erakunde txikia ginen gu. Trantsizio Garaian geundela, ez genekien zein izango zen joko-zelaia, zeintzuk izango ziren arauak... Kanpora begira, behintzat, instituzionalizazioa izan zen gure helburu nagusietako bat. 1979an EAEko Autonomia Estatu-

“ Objektiboa izaten saiatu naiz, egitateak ahalik eta zuzenen jasotzen, beti ere nik ezagutu ditudan neurrian ”

tuaren alde egin genuen, abiapuntua hori izan zitekeela pentsatuz. Hasieratik onartu genuen eskumen urriak zituela guri zegozkigun alorretan, arlo soziallean eta lan-harremanetan. Hala ere, uste genuen gure instituzioek eta erakundeok bultzada emanaz gero, gai izango ginela gurean lan-harremanen esparru bat finkatzeko. Esaterako, Lan Harremanen Kontseilua, PRECO deritzan lan-gatazkek bideratze-

ko akordioa, eta Heziketa Iraunkorraren hitzarmena gauzatu ziren. Lan-esparru propioa osatu nahi genuen...

Hala ere, kontuak ez ziren espero legeaz atera.

Azken muturreraino eraman genuen apustu hori. Baina, azkenean, errealtatea ez da izaten zuk nahi bezalakoa. Alde batetik, laster hasi zen hozten marko hori eratzeako konpromiso politikoa: 80ko hamarkadaren erdialdean EAJk izan zuen zatiketaren ondorioz, alderdi sozialista sartu zen Ajuria Enean. Jose Antonio Ardanza jarri zuten lehendakari, eta indarreko legedia aplikatzen hasi ziren. Negoziazio kolektiboari zegokionez, zentralizazioa ahalbidetzeko eginda zeuden legeak. Guk behartuta aurkitu genuen geure burua ondorioak ateratzera.

Zer ondorio atera zenituzten?

Interesen arabera erabiltzen ziren indarreko lege laboralak. Horretaz gain, alde batetik, Estatutuaren eskumen ugari transferitu gabe zeuden oraindik; eta transferitutako asko Madrilek berreskuratu egiten zituen nahi zuenean, oinarritzko legeen bitartez. Beste alde batetik, Auzitegi Konstituzionala ere hor zegoen beti interpretazio zentralistak egiteko. Gure premiei erantzuna emateko, marko horrek ez zuen balio. ELArentzat hilda zegoen Estatutua. Hortik etorri zen 1997ko urriaren 18an Gernikan egindako ekitaldia, eta beste erakunde batzuek bat egin zuten. LAB sindikatuaz gain, EAJ, HB eta EA alderdi politikoetako

Sinopsia

Ezustekoa eman du azken urteetako ELAK: sindikatu neurritsuaren jokabide oldarkorrak, erakunde estatutu-zalearen indarreko markoaren ukoak, edota solaskidetza instituzionaletik kontraboterearen lubakietara egindako jauziak harritu egin ditu ELA ondo ezagutzen zutela uste zutenak ere. Itxuraldaketa hori gidatu duen logika azaltzen digu ELaren ibilbidea barrutik bizi izan duen German Kortabarríak.

ELaren barne-prozesuaz gain, tarte zabala hartzen dute liburuan beste gai askok, berbarako LABekiko harremanak, gobernu eta alderdiekin izandako gorabeherak, ETaren esku-hartzeen eraginak, Gernikako ekitaldiak, Lizarra-Garazik, Loiolako prozesuak, eta Ibarretxe planak. Kontuak «ahalik eta zintzoen» jasotzen saiatu dela dio egileak, «datuen makuluetan bermatuz memoriaren zalantza eta amarruak».

ELaren ibilbidearen eta, zeharka bada ere, une politiko garrantzitsuen lekukotasuna duzu, bada, liburu hau.

buruzagiak ere bertan egon ziren; baita Ezker Batua eta Elkarriko kideak ere.

Beraz, LABenganako hurbilketa lehenago hasi zen.

Apurka-apurka, ELA beste modu batean hasi zen bere burua kokatzen euskal gizartean; fiskalitatearen gaiari jarraipena egiten hasi ginen, baita diskriminazio-kontuei garrantzia ematen ere. Hau da, pixkanaka eredu sozialaren gaia bereganatzen doa ELA. Eta sindikatua aldarazi egiten du horrek guztiak. Ildo berean, gure konpromiso politikoa sakontzen joango gara.

Gu beti konpondu izan ginen gaizki UGT eta CCOOrekin, baina, azkenean, haiekin egiten genuen egin beharrekoa. LAB sindikatua bere ibilbidea egiten eta sendotzen joan zen heinean, ordea, eurekin aritzeko aukerak aztertzen hasi ginen. Gutxienez, elkarri aurpegira begiratzen hasi ginen. Gure arteko hasierako mugarría izan zen lan-harremanen euskal esparruaren aldeko manifestazioa (1994ko otsailaren 20a, Bilbo), liburu honen azalaren zatirik garrantzitsua hartzen duena.

Idatzitako liburuan gorabehera askoko garaia izan zela diozu...

Oso urte gogorak izan ziren. ETak gure afiliatuak hiltzen zituenean, LABek ez zuen txintik ere esaten. Ertzaintzak zer edo zer egiten zuenean, berriz, gure adierazpenetan epelkeriaz jokatzeko ari ginela esaten zuten LABek. Baina, urte horietan, guk argi ikus-

ten genuen Ajuria Enearen estrategia antiterroristak ezin zuela hasitako bidea baldintzatu. Azken muturreraino iritsi nahi genuen, zer emaitza lortu genitzakeen ikusteko. LABek ere apustu hori egin nahi zuela uste genuen. Eta horrela joan zen bi sindikatuen arteko harremana mamitzen, zailtasunak zailtasun.

Zein izan zen ELaren zeregina Lizarra-Garazin?

Egoera itxaropentsua bizi genuen 1998an, eta orduantxe etorri zen Irlandar Foroa, eta, ondoren, Lizarra-Garaziko akordioa. ELarentzat mugarri garrantzitsua izan zen azken hori, gatazkak konponbide politikoa behar zuela, eta hori herriari hitza emanez egin behar zela uste genuen indar ezberdinak batu ginelako. Ajuria Eneako ituna arrakalatzeko lagundu genuen guk, batzuk EAJren sherpa-lanak egin genituela esan arren. Nire ustez, aukera bikain hori zapuztu arren, iruditeria kolektiboaren aldaketa eragin zuten Lizarra-Garazik; ikuspegi nazionala asko heda-

“Gaur egun, sindikalgintzaren bigarren lerroan nago. Erakundeetan ardurak utziz gero, benetan utzi egin behar dira”

tzitsua izan zen azken hori, gatazkak konponbide politikoa behar zuela, eta hori herriari hitza emanez egin behar zela uste genuen indar ezberdinak batu ginelako. Ajuria Eneako ituna arrakalatzeko lagundu genuen guk, batzuk EAJren sherpa-lanak egin genituela esan arren. Nire ustez, aukera bikain hori zapuztu arren, iruditeria kolektiboaren aldaketa eragin zuten Lizarra-Garazik; ikuspegi nazionala asko heda-

tu zen, eta askoz argiago azaldu zen; harreman berriak egin ziren... Gero, bukatu zen, bukatu zen moduan. Baina, nik uste dut aukera bat izan zela.

Noiz hasi ziren hondatzen LABekiko harremanak?

Lizarra-Garazin hasi zen hondatzen ELaren eta LABen arteko harremana. «Sukaldean» ez zegoela leporatzen zioten batzuk ELari. Baina, guri ez zitzaizgun interesatzen «sukaldean» egotea; LABekin «sukalde» sindikal bat osatu ahal izatea nahi genuen, baina LAB ez zegoen horretarako. Beste «sukaldean» egon eta beste «sukaldariei» laguntzea nahi zuten LAB sindikatuak.

ELaren jokabidean aldaketa eragin zuen horrek?

Ordutik, gu ez gara joan itsu-itsuan inoren estrategiaren atzetik. Hain zuzen ere, hori gertatu zen Loiolako prozesuan. Gu ez gara izango laguntzaile hutsak, konpartitzen ez dugun estrategia batean. Eta, nire ustez, alde batetik, horrek markatzen du LABekiko konpondu ezin hori. Edo, gutxienez, estrategia komun bat hitzartu ezin hori. Edonora goazela, ikusi behar dugu estrategia serioa dagoela.

Lehenengo lerroan ibilitako sindikalista bat jubilatzen egiten da guztiz?

Bai, noski. Urteak eman ditut horretan, baina biziak beste gauza batzuk baditu; bilobak zaintzea, nire kasuan. Erakunderen batean ardurak utziz gero, benetan utzi behar dira. ◀